
TRIBUNA

Joan B. Casas

Exdegà del Col·legi d'Economistes de Catalunya

Sanitat i deficient finançament

Un dels debats recurrents que ha provocat la pandèmia de la covid ha estat el de la necessitat d'adaptar el sistema sanitari i sociosanitari públic als reptes de futur. El tema central del debat és el de la limitació recursos i deficient finançament del sector amb la conseqüent repercussió en la retribució dels seus professionals. El relat dominant pel que fa a Catalunya atribueix l'origen de l'estat actual de la nostra sanitat a la reducció de recursos (les famoses retallades) que va provocar el procés d'ajust obligat per la crisi iniciada el 2008.

Caldria recordar que aquest procés d'ajust venia imposat per una forta pressió dels mercats i dels socis europeus davant d'una situació econòmica definida per un dèficit públic i un dèficit exterior del 10% del PIB. L'autonomia de la Generalitat en aquest context era pràcticament nul·la, amb uns ingressos derivats d'un model de finançament que, encara ara, situa els recursos per càpita a paritat de compra a la cua dels de la resta de l'Estat. Sovint es tendeix a parlar dels pressupostos de la Generalitat com si fossin un instrument complet per desenvolupar polítiques econòmiques i socials i que la seva composició és coherent amb el quadre macroeconòmic de Catalunya (en especial el PIB). Aquesta visió està lluny de la realitat. Efectivament, en cap dels quatre components bàsics de tot pressupost (ingressos, despeses, dèficit/superàvit i endeutament) la Generalitat hi té un poder de decisió determinant. Cadascun d'ells venen condicionats per la política dictada per l'Administració de l'Estat que redueix la capacitat política i redistributiva del governs autonò-

La nova proposta basada en la "població ajustada" no fa res més que perpetuar el model actual

mics. La pregunta pertinent, per tant, és si el Govern de la Generalitat pot dedicar els recursos necessaris per adaptar el nostre sistema sanitari als nous reptes i sembla evident que en el marc vigent que hem descrit difícilment ho podrà portar a terme. No estem davant d'un tema d'opció política sinó d'impossibilitat financera de concretar-la motivada per una assignació de recursos altament inequitativa que manté cronificat un dèficit fiscal (diferència entre el que s'aporta i es rep de l'Estat) equivalent al 8% del PIB català (16.000 milions de mitjana) una quarta part del qual derivat del model de finançament.

Aquest drenatge de recursos situa Catalunya com a principal finançadora de l'Estat, funció en la qual no hi són sorprenentment comunitats amb una renda més alta com el País Basc i Navarra que, com exemple de la disparitat entre el sistema comú i el foral, alguns estudis les situen inclús amb superàvit fiscal. Aquesta situació es reflecteix, en el cas concret de la sanitat, en el fet que si Catalunya disposés dels recursos que proporciona el concert basc podria aplicar 3.200 milions anuals al nostre sistema sanitari, situació que es repeteix en educació, en habitatge, en serveis socials. (<https://sites.google.com/view/economistes-pel-benestar>). Per cert, la nova proposta basada en la "població ajustada" no fa res més que perpetuar el model actual.